

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

ΓΗ_Β_ΦΙΛ_0_17351

197ο

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

(μονάδες 10)

1. Ακαδημαϊκούς αποκαλούμε τους φιλοσόφους που δίδαξαν στην Ακαδημία την οποία είχε ιδρύσει ο Πλάτων. **Σωστό**
2. Πλάτος μιας έννοιας καλούμε το σύνολο των ομοειδών αντικειμένων που υπάγονται σε αυτή την έννοια. **Σωστό**
3. Οι φιλόσοφοι μας καλούν να επιχειρήσουμε να αιτιολογήσουμε ακόμη και τις πιο βασικές μας πεποιθήσεις. **Σωστό**
4. Από τον Χέγκελ δίνεται έμφαση στη φιλοσοφία της ιστορίας και τονίζεται η σημασία της ιστορικής εξέλιξης στη φιλοσοφική σκέψη. **Σωστό**
5. Προσεχές γένος μιας έννοιας καλούμε το αμέσως στενότερο γένος μιας έννοιας **Λάθος**

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: εμπειρισμός, ωφελιμισμός, αυτοαναφορικότητα της τέχνης.

(μονάδες 15)

Εμπειρισμός: Κατά τους εμπειριστές η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως ή και αποκλειστικά από τις αισθήσεις. Η αφετηρία της συνίσταται στην καταχώρηση, την αποτύπωση στον νου, μέσα από την αισθητηριακή αντίληψη, των "στοιχειωδών δεδομένων" του κόσμου που μας περιβάλλει.

ωφελιμισμός: Σύμφωνα με τον ωφελιμισμό, ιδρυτές του οποίου θεωρούνται ο Τζέρεμι Μπένθαμ και ο Τζον Στιούαρτ Μιλ (19ος αιώνας), σκοπός των πράξεών μας πρέπει να είναι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν ωφέλεια για τον μεγαλύτερο κατά το δυνατόν αριθμό ατόμων. Και λέγοντας "ωφέλεια" οι περισσότεροι από αυτούς τους φιλοσόφους έχουν στο μυαλό τους την ευτυχία ή έστω την ικανοποίηση αυτών που θα καρπωθούν τα αποτελέσματα των πράξεών μας. Εδώ πρέπει να προσέξουμε ότι η σημασία της λέξης "ωφελιμισμός" είναι αρκετά διαφορετική από εκείνη που έχει

αποκτήσει η λέξη στην καθημερινή μας ζωή, όπου η σημασία της φαίνεται να περιορίζεται στην εγωιστική επιδίωξη του προσωπικού συμφέροντος του καθενός και όχι της ωφέλειας του μεγαλύτερου κατά το δυνατόν αριθμού ανθρώπων.

αυτοαναφορικότητα της τέχνης: Η καλλιτεχνική δημιουργία επιλέγει συχνά ως βασικό θέμα της όχι πια τον φυσικό, τον υπερβατικό ή τον εσωτερικό κόσμο, αλλά τον ίδιο της τον εαυτό.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Γιατί ο Ντεκάρτ χαρακτηρίζεται ως δυϊστής; Να τεκμηριώσετε σύντομα την απάντησή σας.

(μονάδες 12)

Ο Ντεκάρτ χαρακτηρίζεται **δυϊστής** γιατί σύμφωνα με τη θεωρία του που ονομάζεται δυϊσμός και ως θεωρία αλληλεπίδρασης, κάθε άνθρωπος απαρτίζεται από δύο οντότητες, από το πνεύμα, του οποίου η ουσία είναι η σκέψη (όλες οι νοητικές λειτουργίες), και από το υλικό σώμα, του οποίου η ουσία είναι η έκταση.

2β. Πώς αντιμετωπίζει η φασιστική ιδεολογία τη φιλελεύθερη δημοκρατία;

(μονάδες 13)

Η φασιστική ιδεολογία μορφές της οποίας είναι ο φασισμός και ο εθνικοσοσιαλισμός, κυριαρχείται από ρατσιστικές και εθνικιστικές αντιλήψεις. Η φιλελεύθερη δημοκρατία απορρίπτεται από τη φασιστική ιδεολογία ως υπερβολικά ατομιστική, ενώ προβάλλεται μια ρομαντική θεώρηση της κοινωνίας, και κυρίως του κράτους, ως ενός ζωντανού οργανισμού με φυλετικά ή εθνοπολιτισμικά γνωρίσματα. Αυτά πρέπει όχι μόνο να διαφυλαχθούν, αλλά και να αναδειχθούν σε αξίες πολύ σημαντικότερες από τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το δημοκρατικό ιδεώδες της λαϊκής κυριαρχίας και της ισότιμης συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση του κράτους θεωρείται έκφραση πολιτιστικής παρακμής.

Επιμέλεια: Μαρία Φυλακτού